

PRVA KORIZMENA NEDJELJA

— *Isus napastovan u pustinji*

Korizmeno vrijeme ima dvije glavne teme: krštenje i s njim u vezi ispovijest vjere. Ali ni jedno ni drugo, uzevši ih zasebno, još ne jamče spasenje. Vjernički je život izložen kušnjama u kojima on može podleći ili dobiti rane. Potreban je stoga preokret, kajanje, pokora. Napasti se treba oprijeti.

Riječi 1. čitanja (Pnz 26, 4—10) suvremeni biblijski stručnjaci smatraju najstarijim ulomcima Biblije i osnovicom Staroga zavjeta. Slično kao što predpavlovsku »kerigmu« u 1 Kor 15, 3—8 drže osnovicom Novoga zavjeta. Ono što je smrt i uskrsnuće Kristovo za NZ, to je Izlazak za SZ. Svaka poruka, i SZ-a i NZ-a, kad ju je netko slušao ili govorio, zvučila je kao ispovjedni recital. Upravo to liturgija ima u vidu. To je crkveni čin ispovijesti vjere.

Prinošenje desetine od prvina bilo je godišnje svjedočanstvo da sinovi Jakova, »aramejca selioca«, žive u zemlji koju im dade Bog. Njihova ispovijest vjere kod toga obreda bila je ujedno pohvala i zahvala. Bogu su zahvaljivali ne samo riječima; oni su slušali o svim divnim djelima što ih izvede Gospodin, »Bog njihov koji ih izvede iz Egipta rukom snažnom i ispruženom« (Pnz 26, 8). Događaj Izlaska za njih je važio kao uskrsnuće i rođendan naroda, kao Božji čin koji nije smio pasti u zaborav.

Na to aludira i Pavao u poslanici (Rim 10, 8—13). Tu imamo centralnu novozavjetnu poruku: Onaj Isus koji je bio propet, jest nebeski Gospodin, jer ga je Bog uskrisio od mrtvih. To je osnovna kršćanska ispovijest vjere. To je bio predmet za pouku katekumena i ujedno ispovijest vjere koju je katekumen obavio prigodom krštenja. Iz ove kratke ali duboke ispovijesti izrasla su crkvena krsna i saborska Vjerovanja. Ova ispovijest također tvori okosnicu velike euharistijske molitve ili misni kanon.

Poslije negoli je Isus bio kršten i bio pomazan Duhom Svetim za svoju misiju, bio je kušan od sotone. Upravo zbog svoje misije Isus ne može izbjeći sudaru sa silama zla u svijetu; kuša ga đavao.

Isus je odveden od Duha u pustinju. Četrdesetdnevni boravak u pustinji završava kušanjem. Svaka napast nišani na jedan vid njegove misije. Isus bi bio lako odnio pobjedu, da je upotrijebio svoju božansku moć na materijalistički način. Trebalo je da se podloži političkim motivima. U

tom bi slučaju njegovo kraljevstvo imalo više pristalica negoli ako bude propovijedao poruku koja izazivlje mržnju na njegove sljedbenike. Da je učinio nešto spektakularno, lako bi narod u njega povjerovao.

Isus međutim sve to otklanja. Njegovom stazom ravna Duh Sveti. Isus svjesno kreće put Jeruzalema; ne kao kralj već kao Sluga Božji — Patnik.

Na napasti od strane sotone danas se gleda kao na nešto staromodno. Kao nešto što se odnosi samo na šestu i devetu zapovijed. Napast u životu vjernika da je nešto beznačajno. Napasti međutim nisu nešto beznačajno. Evanđelist ih uzimlje vrlo ozbiljno. One potkapaju Kristovo poslanje u cjelini.

Želimo li ustrajati u vjerskom osvjedočenju, teško ćemo izbjeći sudar s napasnikom, na jedan ili na drugi način. Trolist se požude (1 Iv 2, 16) javlja kad se mi možda najmanje nadamo. I moramo se uvježbavati u prepoznavanju napasti. Ne mora uslijediti nešto sasvim neočekivano. To je jedan od razloga zašto Crkva inzistira na penitencijalnim vježbama tokom Korizme.

Moramo stoga sve više proučavati same sebe i svoje zle sklonosti, za koje bismo voljeli da ostanu podsvjesne. Budimo radije poučljivi i spremni primiti poticaje i nadahnuća Duha Svetoga.

Za sva vremena ostaju na snazi Isusovi odgovori napasniku:

— Ne živi čovjek samo o kruhu.

— Gospodu, Bogu svome se klanjaj i njemu jedinom služi!

— Ne iskušavaj Gospoda, Boga svojega! (Ev.)

DRUGA KORIZMENA NEDJELJA

— *Po križu do preobraženja i proslave*

Misno bogoslužje ponovno nam stavlja pred oči dvije teme blizanke: krštenje i pokoru (obraćenje).

U prvom čitanju (Post 15, 5—12. 17—18) imamo tri teme: Abraham dobiva obećanje da će postati ocem brojnog potomstva. Obećana je i zemlja u posjed. Pečat je ovog obećanja udaren obredom sklapanja Saveza. Knjiga Postanka ima više izvještaja o susretu Gospodina s Abrahamom, a svim je predajama o tome ista osnovna činjenica: Bog je učinio zahvat u povijesti da sebi izabere jedan narod kao nosioca objave. S jedne strane to je čisti čin naklonosti i milosti sa strane Božje, a s druge strane čisti čin Abrahamove vjere. Ova drama milosti i vjere nije međutim stavljena u kontekst pojedinačnog spasenja nego cjelokupne povijesti spasenja i Božjega naroda u povijesti. Sv. Pavao je gledao ispunjenje obećanja, danog Abrahamu, u Kristovu dolasku i u Kristovoj crkvi (Gal 3, Rim 4). Pavlovu nauku o milosti i vjeri treba staviti ne u pojedinačni kontekst već u kontekst povijesti spasenja i zajednice.

Bog je nagradio Abrahamovu vjeru; postao je ocem brojnih naraštaja. U izabranom narodu Bog će se tokom vremena sve više i više objavljivati.

U antiki je bio običaj da prigodom sklapanja ugovora (saveza) dvojica ugovaratelja rasjeku životinje i prođu svaki od njih između rasječenih dijelova. Taj je obred značio ovo: Koji od ugovaratelja dođe na manje zadatoj riječi, nek mu se dogodi ono isto što i ovim rasječenim životinjama!

To što Abraham pada u duboki san (tardemah) znači da je prigodom ovog sklapanja saveza inicijativa na Božjoj strani; čovjek kod toga prinosi svoje apsolutno predanje Božjem obećanju.

Pavao neprestance potiče vjernike neka svoj život udese prema Kristovu životu. K vrhuncima svetosti može se prispjeti jedino križnim putem. Ne treba paziti na ranije židovske vježbe; treba se sasvim izručiti poruci spasenja kako ju je proglasio Krist i protumačio Pavao. Sve da i budu progonjeni, vjernici će poput Krista jednom biti preobraženi. Slava njihova krštenja zasjat će pred licem sviju.

Kristovo je preobraženje vrhunac javnog djelovanja u Galileji. Približilo se vrijeme da Isus bude uzet na nebo. Stoga je udario stazom koja vodi ravno u Jeruzalem (Lk 9, 51). Put k pobjedi vodi po nedužnoj patnji. Preobraženje ima upravo to staviti učenicima pred oči.

Prizor Luka donosi u starozavjetnom stilu kojim se riše Božja objava: Oni su na »brdu«; Isus moli; uz to božanski sjaj i Očev glas; zatim prisutnost dvojice starozavjetnih likova koji su obdareni izravnim iskustvom Boga, na »brdu Božjem«; Petrova napomena da se podignu sjenice, izražava želju da se Bog zadrži što duže vremena kao što je ostao za vrijeme Mojsija u pustinji.

Objava je upravljena prije svega učenicima, a kasnije svima onima koji budu čitali Lukino evanđelje. Ta objava daje značenje svim narednim 14 poglavljima. Za razliku od Mateja i Marka, Luka nam donosi o čemu su stvarno razgovarali Isus, Mojsije i Ilija. Govorili su o »svršetku (exodos) koji se imao dogoditi u Jeruzalemu«. Proslava je Isusova zajamčena, ali je put k njoj posut trnjem. U Jeruzalemu će Mesija podnijeti muku i smrt.

Promjena na licu Isusovu podsjeća nas na promjenu Mojsijeva lica na brdu Sinaju (Izl 34, 29). Riječi: »Ovo je Sin moj, njega slušajte« podsjećaju na Mojsijevo proroštvo o Proroku posljednjih vremena (Pnz 18, 15).

Luka jako naglašava Jeruzalem kao središte prema kojemu kreće Isusovo javno djelovanje, kao mjesto na kojem će biti izvršen spasiteljski čin otkupljenja ljudskog roda, i kao središte odakle će se evanđelje raširiti do nakraj zemlje. Evanđelje nije, prema tome, neki vanvremenski mit (usp. 2 Petr 1, 16 sl.), već nešto što se odigralo u određeno vrijeme i na određenom mjestu u povijesti.

Po krštenju su vjernici pozvani da krenu istim putem kojim je kročio njihov Predvodnik. Treba se stoga odlučno suočiti s moralnim i fizičkim

teškoćama koje će se ispriječiti na putu. Na to nas potiče i pripjevni psalam: »Gospod je moje svjetlo i pomoć moja; uzdaj se u njega, drži se čvrsto i osokoli se« (Ps 27, 13—14).

TREĆA KORIZMENA NEDJELJA

— Na Božje darove odgovoriti zahvalom

Kroz sva tri misna čitanja današnje nedjelje provlači se jedna jedinstvena nit. Tu nit označava ime »Jahve« što ga je Bog očitovao Mojsiju: »Ja sam onaj koji jesam.« Neki prevode: »Ja sam Bog povijesti« ili: »Ja sam onaj koji uzrokuje da bude sve što dolazi u opstojnost.« To nije Bog filozofa, kako je jedne noći kliknuo Pascal, nego Bog Abrahama, Izaka i Jakova. Biblijski Bog nije neka apstraktna, bezlična stvarnost, nego Bog koji snažno čini zahvat u povijesti, koji zove Mojsija i šalje ga da sinove Izraelove izvede iz Egipta, vodi ih pustinjom, osvježava ih vodom iz litice i daje im Obećanu zemlju. Napokon, ovaj biblijski Bog šalje svoga Sina dajući svome narodu posljednju priliku da se obrati, pokaje i primi njegovo spasenje.

Mojsije pred gorućim grmom jedan je od najpoznatijih isječaka Staroga zavjeta. Govori nam o Mojsijevu pozivu i o samoj Božjoj objavi. Mojsije nije zanesen veličajnom misijom, koja mu se povjerava. Bog ga poučava da je on Bog njegovih otaca koji je čuo vapaje naroda. Zazivat će ga novim imenom. Njemu nema ravna. On je jedini Stvoritelj, zaodjenut tajnom nebesa, on kontrolira oluje i mora.

U kasnijoj izraelskoj povijesti Božje ime »Jahve« (Ja sam onaj koji jesam) postalo je tako sveto da je kod izgovaranja zamijenjeno imenom »Adonaj« (Gospodin). Odatle važnost novozavjetne svečane obveze vjere u uskrsloga Krista: Isus je Gospodin.

Meso žrtvovano idolima dozvoljeno je, tako Pavao uči vjernike u Korintu, uzimati s javnog trga i blagovati. Drugi je slučaj, ako vjernik prisustvuje svetim poganskim gozbama. Takav bi postupak mogao imati loši učinak i poprimiti idololatrijsko značenje. A idololatriju treba izbjegavati. To je nešto vrlo ozbiljno. Pavao veli da se Stari zavjet odnosi izravno na nas. Božja prisutnost s narodom (oblak i prolaz kroz Crveno more), njegovi darovi hrane (mana) i pića (voda iz litice) anticipiraju uskrsloga Krista i njegove sakramente krštenja i Euharistije. Možda Pavao polazi dalje od ovog; on gleda Kristovu spasiteljsku moć čak u Starom zavjetu. Opomena je ujedno poticaj na pokoru. Kristov dolazak i njegovo spasiteljsko djelo, koje stoji na raspolaganju u sakramentima, neće biti od koristi ako mi i dalje budemo provodili takav život, kao da Krist nije ništa učinio.

Pavao je upotrijebio rabinsku legendu, prema kojoj je Mojsije udarom štapa izvabio vodu iz litice, i da je sama litica pratila Izraelce na proputovanju pustinjom. Litica (Hrid) = Krist. Vjerojatno je tome temelj izjed-

načavanje Krista s »mušću« Božjom, koja je prema mudrosnoj literaturi bila personificirani čarilac Božjeg ne samo stvaranja nego i svih Božjih djela u povijesti spasenja. »Krist« ovdje znači: Božje izlaženje iz samog sebe onakva kakav je on u sebi, u svojim djelima, u stvaranju i u povijesti spasenja. Za Pavla, kao i za Novi zavjet općenito, izlaženje iz samog sebe s Božje strane doseže vrhunac u otkupiteljskom činu u povijesti Isusa iz Nazareta. Tu se krije također temelj nauke o Presv. Trojstvu. Hrana (mana) i piće u pustinji ocrtni su kao tipovi sakramenata krštenja i Euharistije. Sakramenti su doslovno »viaticum« — poputbina za hodočasnički Božji narod na njegovu putu od Pedesetnice do drugog dolaska.

Ako narod ne prihvati spasenje, koje je ponuđeno u Kristu, može zaći u slijepu ulicu i srušiti se u propast. Isus upotrebljava dva primjera iz tekućih događaja. On nije osudio one što ih je Pilat dao okrutno pobiti, a niti one što ih je zgnječila kula Siloe koja se na njih srušila. On je upotrijebio njihovu tragediju kao opomenu čitavom narodu da se izlaže sličnoj tragediji ako se bude uporno opirao Božjim nacrtima. U tom se slažu Pavao i evanđelist Luka.

Isusova misija na zemlji neće trajati vječno. Preostaje malo vremena. Isus je privremeno zadržao Očevu osvetničku ruku. No, da li će on to trajno raditi?! Ako se narod ne obrati, može ih zadesiti neslućena kazna. Primjer neplodne smokve to bjelodano pokazuje. Stoga, »onaj koji stoji, nek pazi da ne padne!« Ni stari ni novi Izrael ne smije sebi umišljati da je siguran.

Korizma je vrijeme kad treba ispitati svoje duševno stanje i učiniti ozbiljni preokret.

ČETVRTA KORIZMENA NEDJELJA

— *Krist je naše pomirenje*

Asocijacija ove nedjelje s kliktajima radosti usred Korizme, označena starim imenom »Laetare — Veseli se«, još obilježava nova čitanja i pruža im njihovu zajedničku temu: Radost što je doživješe Izraelci blagujući Pashu po prvi put u Obećanoj zemlji. To je ujedno i radost u spoznaji da su kršćani novo stvorenje; to je radost pri povratku rasipnog sina. I pripjevni psalam pozivlje na veselje (Ps 34, 1—6).

U poslanici prošle nedjelje mana je protumačena kao tip euharistijske hrane, kao kruh hodočasnika što hodočaste pustinjom ovog života. U današnjem prvom čitanju (Još 5, 9a. 10—12) mana, koja je hranila Izraelce u pustinji, prestaje; ona je našla svoje ispunjenje u beskvasnom kruhu pashalnog obreda kao proizvoda Obećane zemlje. Isto tako Euharistija nalazi svoje ispunjenje u mesijanskoj gozbi kraljevstva Božjeg. Možemo li povući paralelu između korizmenih euharistija i mane, te između uskršne Euharistije i P Ashe? Prvi su kršćani mislili da će se Krist povratiti na

blagdan Pashe, a kad nije došao, oni su umjesto toga svetkovali Euharistiju. Tako uskrсна Euharistija ima prisniji odnos s mesijanskom gozdom nego bilo koja Euharistija u crkvenoj godini.

Pashalno jelo predstavljalo je za Izraelce oslobođenje iz ropstva — s naroda Božjeg dignuta je »sramota Egipta« — i ulazak u njihovu zemlju, dok je obećanje unutar same Pashe ispunjeno ulaskom u kraljevstvo Božje po Kristu.

Drugo čitanje govori što to znači biti apostol. Pavao se ne plaši iznijeti poniženja kojima je bio izložen. Pavlove riječi (2 Kor 5, 17—21) pokazuju odgovornost povlaštenih učenika koji su oruđa Božje spasiteljske ruke u svijetu. U slabostima i progonstvima što ih podnose, oni učestvuju u pomirenju između Boga i ljudi, što ga je obavio Krist postavši žrtvom za grijeh. (Grčkoj riječi »hamartia« = grijeh stoji u pozadini hebrejska riječ »hata«, a znači grijeh i žrtvu za grijeh). Kristovim djelom što ga posreduju apostolski poslanici čovjeku se poklanja novi početak, obrat u stvorenju poslije Adamova grijeha. Krštenjem mi postajemo dio novoga stvorenja. No Pavao opominje, da pomirenje što ga je obavio Krist može biti nevažće, ako ne prihvatimo dugi put koji vodi do potpunog obraćenja. Postavši žrtvom za grijeh, Krist je ušao u grozne posljedice čovjekova grijeha, u njegovo otuđenje od Boga sa svrhom da mi koji smo grešnici — pa stoga otuđeni od Boga — mogremo postati »pravednost« Božja, tj. pomireni s Bogom.

Prispodobe o izgubljenoj ovcu i izgubljenom novcu (Lk 15, 1—3, 11—32) pokazuju dužinu Božje milosrdne ruke, dok pripovijest o izgubljenom sinu govori o Božjem milosrđu tako ganutljivo da joj u Evandjelju nema ravne. To je pripovijest o očevoj ljubavi prema dvojici sinova. Odnosi se na ljubav Boga, Oca obaju: Židova i pogana. Stariji sin predstavlja izabrani narod, baštinika Božjih obećanih blagoslova, ali su i drugi narodi također djeca Božja, bez obzira na to kako su oni postupali s Božjim stvorenjem. Jedino kad doživi ruševine oko sebe, tek tada svijet uvidi na kako je niske grane pao. Na prvi znak njihova kajanja Bog je spreman obnoviti njihovu čast i radovat će se njihovom povratku k njemu. Židovi se na to tuže, ali kako se oni mogu tužiti kad se nešto tako nezamislivo dogodi? Oni nisu ni u čemu prikraćeni; u svoju su obitelj dobili novu braću.

Luka naglašava da su Židovi došli prvi, no on nikada ne dopušta isključivost koja bi priječila Božju naklonost i prema ostalim ljudima. Čitanja, kako smo vidjeli, kruže oko temeljne teme, oko pomirenja s Bogom. Vjernik je stavljen pred izbor. Može izabirati život i smrt. Odbaci li pomirenje s Bogom, preostaju mu idoli: egoizam, bratoubojstvo, samouništenje.

Pogrešno se reklo da u prispodobi o rasipnom sinu nema mjesta pomirbenoj Kristovoj smrti na križu. Prispodoba pokazuje i suviše jasno da je Isusovo javno djelovanje usko povezano s njegovom smrću na križu. Naše poteškoće u vezi s pomirenjem danas su uvelike plod odvajanja križa Kristova od cjelokupnog njegova života

PETA KORIZMENA NEDJELJA

— *Perspektive radosne budućnosti*

Stari je kalendar s današnjom nedjeljom započimao vrijeme Muke. Noviji kalendar vrijeme Muke stavlja od Cvjetnice pa dalje. Tako se u ovoj nedjelji nastavljaju teme ranijeg korizmenog razdoblja. Na prvi pogled ponovno čujemo poticaje na radost i osvježenje. No sve to treba staviti u vezu sa starim značenjem Korizme; ona je priprava na kršćansku Pashu, na svetkovanje Mesijine smrti i uskrsnuća. Osvježenje i radost Crkva osjeća posebno zbog onih koji su po prvi put učestvovali u mucu i smrti Kristovoj svetkujući kršćansku Pashu. Jedino oni koji učestvuju u njegovim patnjama mogu znati snagu njegova uskrsnuća.

U Deuteroizaiji je povratak iz Babilona, koji je imao uslijediti, opisan kao novi Izlazak (Iz 43, 16—21). Ono što se zbililo, ono što se dogodilo, odnosi se na prvi Izlazak. Ono je sada zamijenjeno nečim »novim«, povratkom iz ropstva, u kojem se ponavljaju čudesa prvog Izlaska. U kršćanskoj biblijskoj teologiji za otkupljenje što ga je izveo Krist upotrebljavaju se iste slike. »Novo« su sada smrt i uskrsnuće Mesijino, a »piće« sakramenti Novoga zavjeta.

Pripjevni psalam (126) to također ističe: »Išli su plačući noseći sjeme sjetveno: vraćat će se s pjesmom noseći snoplje svoje« (r. 6). »Metafora sijanja u Starom zavjetu je skoro zahtijevala mesijansku primjenu.« (E. C. Hoskyns).

Novi Izlazak će biti još veći dokaz Božje ljubavi. Prognanici su upirali svoj pogled prema novom Izlasku budućnosti, kad će ih Gospodin ponovno sabrati zajedno sa ciljem da od njih sebi sazda narod svoj izabrani. Kao i uvijek, Deuteroizaija (Knjiga utjehe, pogl. 40—55) izravno pripravlja na novi Božji narod.

Ne znamo da li je Pavao polemizirao protiv Židokršćana koji su htjeli obraćenim poganima nametnuti Mojsijev zakon ili sa sinkretistima, ili »zanesenjacima«. Stručnjaci danas misle da se radi o ovim drugima. Primivši krštenje, ovi su obraćenici smatrali da su se već vinuli k vrhuncima svetosti. Pavao se tome protivi ističući teologiju križa, i to ne samo kao apstraktnu nauku već kao stvarnost, prema kojoj je udešen sav njegov apostolski život. Obraćenici u Filipima treba da nasljeđuju onoga koji je za sve trpio, umro na križu i uskrsnuo. Oni također treba da slijede apostole koji idu Kristovim stopama. Pa i on sam, kao apostol, zahvaćen od Krista pruža ruke prema onom što je naprijed. Poput njega i oni treba da trče k određenom cilju, poslije čega dolazi nagrada. To ne smije zaboraviti »savršeni« (Fil 3, 12—14).

Pavao se ne ponaša onako kao da je već postigao cilj. Treba odbaciti sve ono što nam smeta na tom putu. Vjernici treba da upriliče svoj život prema nauci križa.

Ima ih koji smatraju da evanđelje današnje nedjelje (Iv 8, 1—11) nije dio Ivanova evanđelja nego da je prikladniji za Lukino evanđelje, i to za

svršetak 21. poglavlja, i da bi ga trebalo protumačiti radije Lukinim terminima nego Ivanovim. Mnogi stari rukopisi ulomka nemaju. Vjerojatno stoga da ne bi značilo kao da su Isus i Crkva preblagi u pitanju preljuba kod žena. No, takvi zaboravljaju na riječi istog ulomka, a izgovorio ih je Isus preljubnici: »Idi, i ne griješi više.« Isus traži njezino obraćenje i sada i ubuduće. Dok su Farizeji predlagali najstrožu kaznu, Isus je spašava. Čak bi sam Mojsije sustegao sud zbog zloće svjedoka. Međutim, oni sami priznaju svoju grešnost. Šteta što otiđoše, jer je tu bio Isus da primi i njihovo kajanje.

Treba se ponovno vraćati Kristu. Tu je vrlo slikovito izražena Kristova riječ koju je izgovorio drugom zgodom: »Nemojte suditi da ne budete osuđeni« (Mt 7, 1). Ovo se dakako odnosi na osobne čine suđenja, a ne na sudbenu vlast.

Netko je (Dorothy Sayers) primijetio da najsmrtniji od sedam smrtnih grijeha nije seksualni grijeh nego grijeh oholosti. Pismoznanci i Farizeji otiđoše ne zamijetivši riječi: »Ne, ni ja te neću osuditi« (Iv 8, 11).

Koliko li se oni razlikuju od Pavla koji je kazao: »Sve sada gubi vrijednost zbog prednosti spoznaje Krista Isusa, moga Gospodina. Radi njega sve sam žrtvovao« (Fil 3, 8). Vjernost Kristu za Pavla je vrhovna vrednota.

O. Franjo Carev

CVJETNICA: NEDJELJA MUKE GOSPODNJE

Pastoralna bilješka: *Služba Riječi ove je nedjelje neobično bogata. Sigurno je pastoralno na mjestu da Riječ Božja bude u prvom planu. Može se zamisliti i homilija, samo u izuzetno kratkom izdanju. Možda bi bilo najprihvatljivije da se umjesto homilije ponudi vjernicima iscrpnije aktualiziranje Riječi Božje u prikladnim uvodima za čitanja. U tom smislu vam nudimo i ove liturgijske opaske za ovu nedjelju.*

1. Uvodne napomene

Liturgija današnje nedjelje neobično je raznolika. Kao da nam Crkva želi posvijestiti bolnu činjenicu, koliko se čovjek poigrao u svojoj nestabilnosti životom Onoga koji je izvor svakog života i mira.

Početak današnjeg slavlja je veličanstven, slavan u pravom smislu riječi. Isus u slavi ulazi u Jeruzalem. Po ljudski govoreći to bi bio normalni završetak Isusova djelovanja. On je postigao svoj cilj! Međutim, dok nas Crkva poziva da danas ponovno oživimo taj trijumf Isusova ulaska u Jeruzalem, onda to činimo zato što je Isus uzdignut na križ, što je zavladao s križa, što je kroz muku i smrt do kraja osmislio svoje poslanje. Zato je slavljenjski dio ove nedjelje duboko vezan uz jeku uskrsnuća raspetoga.

2. Uvod uz misna čitanja

Čitanja koja sada slijede teška su, puna tragike ljudskog neshvaćanja života. Svjedoci smo ironičnih izvještaja koja u svojevrsnom našem ljudskom iskustvu i nas katkada muče: »poslušni« sluga Božji mora najviše trpjeti, dok se bezbožnici raduju, jedini pravednik svijeta mora otprijeti najveću nepravdu. Jedini koji u nevinosti svoga srca može biti nepristrani sudac žrtva je pristranosti i ljudske obzirnosti. Izvještaj o nepravdi, bilo u izvještaju Izaije proroka u prvom čitanju, ili u aluzijama novozavjetnog kršćanina svjedoka sv. Pavla, ili konačno u Lukinu evanđeoskom izvještaju muke Isusove poklapaju se. Govor je to o Bogu i čovjeku. Riječ je o Isusu Kristu, koji ne kapitulira pred situacijom ljudskog besmisla. Izdržava težinu križa i tegobu muka sve dok mu to dopuštaju njegove fizičke sile. A kad i tijelo savijeno u bespomoći, u grču križa završava svoj biološki proces, Isus je još uvijek svjesni borac protiv mržnje, poslušni sluga koji život svoj daje za druge. Zato je u očima Isusovim križ sredstvo spasenja. On s križa ne proklinje. Iz njegovih se usta ne čuju riječi mržnje i ogorčenja. Djelo križa ostaje nedodirnuto u svojoj ljepoti žrtve, svojevoljnog prihvaćanja smrti kao otkup za mnoge.

Isusove posljednje riječi proglašavaju mir i ljubav. »Oče, oprosti im...«; »Zaista, kažem ti, još danas...«; »Oče, u ruke tvoje predajem duh svoj!«

Pokušajmo slušajući sve te izvještaje shvatiti ono što nam se čini katkada neshvatljivo: smisao patnje i križa, veličina poslušnog predanja, životno naviještanje ljubavi, pa i pod cijenu patnje i života. Jedino je to način da se život preobrazi u nama i da nada novoga života, uskrsnuća postane u nama konkretnijom.

USKRS

Vjerujemo u Isusa Krista, Gospodina. Na poseban smo način pozvani da tu vjeru doživimo o blagdanu Uskrsa. Uskrs je blagdan vjernika, blagdan vjere!

Mi vjerujemo u osobu Isusa Krista. Ta se vjera ne zaustavlja na udivljenju zbog njegove poruke, njegovih misli, gesta i slično. Naša vjera u Isusa Krista ima svoje korijene u dubinama života.

Ivan apostol započinje svoj hod vjere od trenutka kad je ugledao prazan grob. Tada njegova vjera poprima sasvim novu dimenziju. Bog Biblije, Bog povijesti spasenja ne pripada prošlosti! On je **G o s p o d i n**, Bog života, vječno životno prisutan. U svjetlu uskrsnuća taj Božji život kao odsjaj svijesti sadašnjice dobiva dimenzije koje su neuništive, vječne. Povijest, proročanstva, navještanja, iščekivanja, sve dobiva svoj pravi smisao, svoju puninu. U trenutku čudnovatog uskrsnog jutra Ivan apostol otkriva Isusa kao Gospodina i kao Krista. To je taj isti Isus koji je razapet,

koji je podlegao muci i smrti. Ipak sada mu se muka i smrt ne pričinjahu besmislenim. Nastupa zora jednog novog dana, koja je sposobna rastjerati privide noći.

Sličan rast vjere doživljavaju i drugi: Petar, Marija Magdalena i svi apostoli. Treba sada koračati za njim, za onim koji je živ, a bio je mrtav. To je progres vjere kojom se stiže do života. Sveti će Pavao to posebno životno formulirati, kada poziva kršćane da »uskrsnu s Kristom«!

U tom hodu vjere, koja nas je nezaustavljivo uklopila u ritam Kristova novog života, mi smo pozvani da podupremo most njegova i našeg života. Jer — vjera u Kristovo uskrsnuće u sudbonosnom jedinstvu s Kristom znači u isto vrijeme i vjeru u naše vlastito uskrsnuće, u naš vlastiti život. Danas, na blagdan Kristove pobjede nad smrću mi ispovijedamo i našu pobjedu i našu nadu! Mi vjerujemo u Isusa Krista raspeta i uskrsnula, ali jednako tako usred naših muka i raspeća mi danas jače i konkretnije vjerujemo i u naše uskrsnuće, u život koji svojim vječnim zakonima Božje ljubavi posjeduje klicu koja je neuništiva i koja će se razviti u stablo Kraljevstva Božjeg.

Zato je Uskrs blagdan tijesno povezan s dvojakim događajem prošlosti i sadašnjosti. Najprije je to povijesni događaj Kristova uskrsnuća, a zatim slavlje Kristova uvijek prisutna života u njegovoj Crkvi. Zatim je Uskrs blagdan našeg krštenja (uskrsnuća s Kristom), a zatim je to slavlje te pokršćanjene stvarnosti našeg života, po kojoj je naš život zauvijek dobio predznak smislenosti i radosti, ljubavi i nade.

Pozvani smo da to danas shvatimo! Ovo je dan obnove naše krsne vjere, krsnog saveza. Naš je život sada doduše još uvijek nekako sakriven s Kristom u Bogu, ali mi vjerujemo da već sada imamo udjela na njegovu uskrsnuću, a njegova će se slava konačno u potpunosti očitovati na nama!

DRUGA USKRSNA NEDJELJA — BIJELA

— *Uskrsnuće temelj Kristove prisutnosti*

Evandjelje nam danas opisuje susret Krista uskrsnuloga sa svojini učenicima. Taj je opis dvojakog susreta prepun pedagogije Crkve koja živi od života Krista uskrsnuloga.

Isus se ukazuje učenicima *prvog* dana u tjednu. Očito je to (zajedno s naknadnim spominjanjem *osmog* dana) kršćansko naglašavanje liturgijskog dana, tj. nedjelje. Nedjelja zbog toga postaje *danom Gospodnjim*. To je dan kad je Isus postao Gospodinom, Gospodarom nad životom i smrću, kad je uskrsnuo. To je jednako tako dan kad se on opetovano pojavljuje ispred svojih učenika. Tim svojim učestalim vidljivim ukazivanjem svojim učenicima u ritmu tog specifičnog dana stvorila se u prvoj Crkvi Kristovih sljedbenika prava potreba vjere da se u istim takvim vremenskim razmacima u Njegovo ime okupljaju, mole i lome kruh. Tako nastaje

nedjelja kao dan Gospodnji. S nedjeljom i misa, sastanak vjere, gdje se Kristovi učenici okupljaju, sabiru se u jedno i vjeruju da je u tim okolnostima i Krist uskrsnuo u njihovoj sredini.

Isus se ukazuje svojim učenicima i čini ih djelateljima onih istih dobara koje je Isus širokogrudno i velikodušno dijelio za svog zemaljskog života. Udahnjuje im novi Duh. Taj detalj ovog uskrsnog Evanđelja aludira na prvo stvaranje i darivanje života prvom čovjeku, a jednako i na obećanog novog Duha, što ga naviješta prorok Ezekijel. Tim činom Krist daje apostolima svoj uskrsnuo život, a po susljednosti života vjere i svima onima koji će povjerovati u njegovo ime. To je zakon novog života, temelj uskrsnuća, klica vječnosti. Na poseban način Krist udahnjuje apostolima moć da opraštaju grijeh, da propovijedaju svijetu vječnu istinu o spaseњу: grijeh ne može trajno vladati ovim svijetom. Grijeh vodi u smrt, a Krist je pobijedio i grijeh i smrt. Milost je pobijedila zlo. Sakrament pomirenja i oprostjenja, ispovijed, nosi svoje opravdanje i svoj smisao u tom daru novog, uskrsnulog života Kristova.

U tom daru Duha Krist je uskrsnuo neprestano prisutan na mnogovrsne načine. Prisutan je uvijek u okupljenoj zajednici, u Crkvi. Osjeća se njegova prisutnost kad god se u njegovo ime ostvaruju znakovi koje je on ostavio kao baštinu i garanciju svoje prisutnosti. Vrijeme i način okupljanja prve apostolske zajednice oko Uskrsnuloga postat će pralik svekolikog okupljanja Crkve Kristove kroz povijest.

Za otkrivenje Kristove prisutnosti u sabranoj zajednici potrebna je vjera i iskustvo zajedništva. Isus se ukazuje Tomi i učenicima. Nevjernost tog sumnjičavog učenika budi u nama vjerničku nadu koja proizlazi iz Kristova zaključka: Blago nama — jer ne vidimo, a ipak vjerujemo!

TREĆA USKRSNA NEDJELJA

— *Krist je Gospodin*

Od časa Isusova uskrsnuća pripada njemu kao Kristu pohvalno i vlastito ime koje sve češće i češće susrećemo u tekstovima Novoga zavjeta i u liturgiji Crkve, a glasi: *Gospodin*.

Gospodin je naziv kojim apostoli označuju uskrsnulog Krista, *Gospodinom* zove Crkva svoga Spasitelja u svojim molitvama i zazivima.

Gospodin je stoga izuzetno važno ime za Isusa Krista i označuje ga kao onoga koji je uskrsnuo, koji je živ, koji je u slavi Oca, ali jednako tako s naše egzistencijalne perspektive Krista koji je uvijek s nama — u sve dane do svršetka svijeta.

Različita ukazanja koja nam izvješćuju evanđelisti htjela bi nas postepeno i pedagoški uvjeriti da se tu radi o identičnoj, posve istoj osobi kad se govori o Isusu iz Nazareta i kad je riječ o *Gospodinu* koji je ustao iz groba. Ista je to osoba koja i dalje živi sa svojima, koja osjeća i dalje

brigu za svoje i prosljeđuje stvarnost pažljive ljubavi. Koji puta čak Evanđelje želi tu čudnovatu stvarnost jedne te iste osobe Krista Gospodina i Spasitelja detaljno naglasiti. Zato se Krista gleda po uskrsnuću kako naglašeno otkriva znakove svoje osobe: otkrivaju se činjenice njegova ljudskog tijela, njegova raspeća, njegove rane, njegova čudotvorna pomoć.

Evanđelje i druga čitanja s kojima se susrećemo u današnjoj liturgiji, a govore nam o ukazanju Kristovu. žele isto tako naglasiti tu istovjetnost i prisutnost Kristove osobe. On je i dalje zabrinut za svoje, jednakom ih ljubavlju prati, brine se za njih, daje im hranu, okuplja ih. Isti je to Krist, kao i prije uskrsnuća. A ipak drugačiji u završnicama. Krist je to koji bi htio apostole naučiti na otkrivanje njegove nazočnosti po znakovima. To su znakovi kruha i gostoljubivosti, znakovi apostolske brige za mnoštvo vjernika (slika ribolova), znakovi iskrene i osobne ljubavi (trostruki upit upućen Petru), znakovi trpljenja u njegovo ime (prvo čitanje). Krist je to koji ne bi htio biti više u vidljivosti svoje pojave podvrgnut mijenjanju, nestalnosti i ograničenosti, nego se želi ponuditi Crkvi i čovječanstvu u sigurnosti ljubavi koju neograničeno nudi, nade koja ne vara, vjere koja vodi u život.

Taj i takav Krist ne pozna više granice vremena ni prostora. Zato on želi danas i nama obnovljeno i jednako otvoreno prići. Crkva nas stoga na ulazu u otajstvo Euharistije, ove naše mise, pozdravlja: »*Gospodin* s vama! To je taj Gospodin, nevidljiv za tjelesne oči, prisutan u dubokoj stvarnosti vjere, a djelotvoran je i isti je kao i u opisu apostolskog svjedočanstva. On bi htio zapečatiti svoju nazočnost i u našoj sredini, biti nama dohvatljiv po jedinstvenim znakovima koji tako rječito govore o njemu.

Taj Krist upućuje i nama danas pitanje o uzvratnoj ljubavi: Petre, Ivane, Marijo . . . ljubiš li me?

CETVRTA USKRSNA NEDJELJA

Isus — Pastir dobri

Sadržaj ove nedjelje »Dobrog Pastira« spada jednako tako u otajstvo Uskrsa. Povezan je s pedagogijom Kristove neprestane nevidljive prisutnosti u različitim načinima služenja i ljubavi.

Znak koji nam se nameće ove nedjelje kao mjerodavan za Kristovu nazočnost neobično je smion. On je u funkciji Kristove pastirske brige za svoje. U vidu upravljanja i služenja svojim Krist je stvarno bio učitelj i vođa svoga malog stada. To njegovo stado ne ostaje bezglavo. Uskrsnuće Kristovo garancija nam je da je vođa tog naroda Božjega uvijek isti dobri Pastir koji ne ostavlja svoga stada i koji život svoj daje za svoje.

Međutim, u logici kojom Krist želi svoju uskrsnulu prisutnost u kršćanskim zajednicama naglasiti i dati osjetiti, danas se susrećemo s jednim novim znakom: službe u Crkvi. Redovi u Crkvi (svećenički, đakonski,

biskupski) spadaju u red sakramenata, tj. izvanjskih znakova Kristove nevidljive aktivne prisutnosti u svojoj Crkvi. Upravo ovaj šesti sakrament želi tu specifičnu Kristovu djelatnost u vidu vođe i pastira produžiti i očitovati u ljudima koji u Crkvi nose zadaću služenja.

Zato je ova nedjelja redovito posvećena razmišljanju vjernika o tzv. duhovnim zvanjima. Jednakom brigom, kojom su apostoli okupljali kršćanske zajednice, molili se, lomili kruh, isto su tako nastojali osigurati novim zajednicama ljude koji će u vidljivosti sluge i vođe biti instrumenti Krista dobrog Pastira.

Možda je ovaj znak najsmjeliji u Kristovoj zamisli. Vezan je uz nestalnost i prevrtljivost ljudske osobe. Čovjek postaje u jednom trenutku aktivno izražene volje oruđem Krista dobrog Pastira. To je zadaća i služenje koje je povezano sa spremnošću nesebične požrtvornosti, neprestanog darivanja, ustrajne ljubavi. U ustanovi tog sakramenta Krist želi ponuditi svekoliku svoju ustrajnu i uslužnu ljubav kojom niti onda niti danas »trske napuknute prelomiti neće, stijenja što tek tinja neće ugasiti!«

Jedino valjano življenje tog sakramenta Kristove uskrsnule prisutnosti ostvaruje se na način kako je to Isus sam pokazao. On nije došao da mu služe nego da služi. Nije došao vladati u sili, nego biti sluga u poniznosti i poslušnosti. Ne želi naređivati nego ljubiti, ne suditi nego spašavati. U tom smislu treba shvatiti svaku službu i zvanje unutar zajednice učenika Kristovih. Jedino se u tom kontekstu može zaista vjerno odgovoriti pozivu Kristovu. Ne smije ta služba, ustanovljena zbog produženja Kristova spasenja, postati karikaturom, nego vjernim ogledalom onoga, koji je cijelim bićem samo ljubio i čija presuda i u najtežim momentima glasi: Ni ja te neću osuditi!

Zvezdan Linić

PETA USKRSNA NEDJELJA

— *Vazmena ljubav*

U cijelom vazmenom bogoslužju, a u bogoslužju današnje nedjelje posebno, ističe se povezanost vjernika s Kristom po ljubavi, povezanost vjernika međusobno po Kristu koji ih sve ujedinjuje, povezanost vjernika po slavnom Kristu s nebeskim Ocem i nebeskom Crkvom.

Ljubav prema Bogu i prema ljudima Kristova je najosobitija zapovijed: »Zapovijed vam novu dajem: ljubite jedni druge. Kao što sam ja ljubio vas tako i vi ljubite jedni druge. Po ovom će svi znati da ste moji učenici ako budete ljubili jedni druge« (Evandjelje). Istim Kristovim riječima stavlja nam se na srce ljubav i u retku uz Aleluja. Napomenama apostola Pavla, Barnabe i Ivana ističe se radost radi naše povezanosti po ljubavi s Bogom, sa zemaljskom i nebeskom Crkvom.

Naše kršćanstvo i naša svetost sastoji se u našoj povezanosti s propetim i uskrsnulim Spasiteljem. Sv. Pavao je o sebi govorio da je s Kristom na križ razapet, da ne živi više on nego da živi u njemu Krist. Kao što je za Krista njegova muka, smrt i uskrsnuće sve zajedno bilo jedan vazmeni doživljaj, tako je i za nas jedan vazmeni doživljaj naša povezanost po ljubavi s Kristovom mukom i slavom: »Koje unaprijed pozna one i predodredi, da budu jednaki slici Sina njegova, da on bude prvorodeni među mnogom braćom. A koje predodredi one i pozva, a koje pozva one i opravda, a koje opravda one i proslavi« (Rim 8, 20 i sl.). Zemaljske muke nesreća su za one koji trpe bez Krista, a izvor sreće na zemlji i na nebu za one koji trpe svjesni da po ljubavi sudjeluju s Kristom u slavnom vazmenom prelazu s ovoga na drugi svijet.

U vezi s Pričešću u vazmeno vrijeme od davnine se moli molitva: »Ulij nam, Gospodine, duh ljubavi svoje.« Po ljubavi koja nas povezuje s uskrsnulim Kristom na najpotpuniji način već se ostvaruje vazmeni prelaz našeg duha od ovog svijeta prema drugome, od zemaljskih dobara k nebeskim dobrima. Spasitelj je kazao: »Gdje je blago tvoje, ondje je i srce tvoje« (Mt 6, 21), a apostol Pavao: »Vaš je život s Kristom sakriven u Bogu« (Kol 3, 4).

U nestalnostima i promjenama ovoga svijeta nek nam srca budu usidrena ondje gdje su prave radosti, kod uskrsnulog Krista!

ŠESTA USKRSNA NEDJELJA

— Vazmena Božja zajednica

Krist je htio da društvo što ga je osnovao na zemlji bude ne samo skupina ljudi nego dobro povezana orgańska cjelina. On je povezan s članovima svoje zajednice kao lozov panj s mladicama, kao glava s udovima. Krist je molio za jedinstvo svoje zajednice i obećao joj svoga Duha koji će biti vez toga jedinstva, kao što duša ostvaruje jedinstvo tijela (Evanđelje). Prvobitna zajednica kršćana uzor je kršćanstva za sva vremena (1. čitanje). Po otajstvu vazmenog prelaza s ovog svijeta na drugi Božja se zajednica potpuno usavršuje i prelazi u savršenu nebesku Božju zajednicu (2. čitanje), u koju su pozvani svi narodi svijeta (pripjevni psalam).

Kako li je puna milosti bila Božja zajednica svete Obitelji u kojoj je Krist vidljivo prebivao! Kako li je blažena bila zajednica Krista i njegovih apostola! No u namisli Kristovoj njegova vazmena zajednica s učenicima kroz četrdeset dana iza njegova uskrsnuća ostat će do konca svijeta putokaz eshatološke orijentacije zemaljske Crkve koja od ovog svijeta putuje prema nebeskom blaženstvu. Beskrajna je sreća bila za blaženu Djevicu Mariju, za apostole i učenike Kristove, što im se on »poslije svoje muke živ pokazivao, javljao im se kroz četrdeset dana i govorio o Božjem kraljevstvu jedući s njima« (Dj 1, 3—4).

Najveća je radost Božje zajednice, što je Krist trajno među nama prisutan. Na osobit se način on pokazuje svojoj zajednici u sv. Misi, u sv. Pričesti, u euharistijskim prilikama u tabernakulu, u svjetlu svoga Evanđelja, u svojim namjesnicima, u osobi naših bližnjih, posebno siromaha, u našem srcu po milosti. Njegovu otajstvenu prisutnost među nama, koja nas s ovog svijeta usmjeruje prema drugome, simbolično označuje uskrsna svijeća koju uživamo kroz vazmeno vrijeme za svečano bogoslužje.

Prema nauci II. vatikanskog sabora zajednica katoličke Crkve najvidljivije se pokazuje u zajednici vjernika koji se sakupljaju u crkvu na bogoslužje. To je škola učenika Kristovih u kojoj se unapređuje zajedništvo vjernika s Kristom i međusobno, u kojoj se usmjeruje Kristova zajednica prema usavršenju na nebu. Vazmena Božja zajednica je zajednica putujuće Crkve.

UZAŠAŠĆE

— *Bogatstvo slave* (2. čitanje)

Za Spasitelja je Uskrs dan njegove pobjede, a Uzašašće dan njegova slavodobitnog trijumfa. Da se uživimo u svečani čas kad je on na koncu zemaljskog života kao pobjednik ušao u nebo, stavlja nam se na promatranje opis sv. Luke što ga on navodi na svršetku svoga Evanđelja i na početku knjige Djela apostolska (Evanđelje i 1. čitanje). Da bismo shvatili što će za nas značiti naš ulazak u nebo, bogoslužje nas poziva da promislimo »kolika li je nada u njegovu pozivu, koje li bogatstvo slave u baštini njegovoj među svetima i koje li prekomjerne veličine u moći njegovoj prema nama koji vjerujemo« (2. čitanje).

Spasiteljevo je Uzašašće kruna njegova zemaljskog života i djelovanja, pa je i ovaj današnji blagdan »usavršenje svih drugih Kristovih blagdana« (sv. Bernardo).

Za nas je posebno važno shvatiti da je Spasovo dan i našeg slavlja, jer je Kristovo uzvišenje ujedno uzvišenje cijele ljudske naravi. Svete oce vrlo je oduševljavala istina da ljudska narav sudjeluje u božanskoj slavi, da Krist i kao čovjek sjedi na Božjem prijestolju. Ako je naša Glava proslavljena, onda smo i mi udovi odlikovani i uzvišeni. Sv. Leon papa ovako se izrazio: »U Kristu smo već stupili u nebo. Učinivši nas udovima svoga tijela Sin nas je Božji postavio s desne Očeve.« Jednako je to izrazio i sv. Pavao: »Bog nas je oživio s Kristom, s njim nas je uskrisio i s njim postavio na nebesima« (Ef 2, 3 i sl.). Kako li je doista veliko otajstvo našeg sjedinjenja s Kristom! Kako je velika radost što smo po Kristu već stupili na nebo! Ništa drugo ne zaslužuje našu toliku pažnju kao činjenica da smo s Kristom uzvišeni.

Kakvi su naši osjećaji pri pomisli da ćemo i mi naskoro sasvim ostaviti ovaj svijet i s Kristom prijeći na drugi? Kad se Krist suočio s činje-

nicom svoga prelaza, rekao je: »Oče, došao je čas, proslavi Šina svojega!« Sv. Pavao je napisao o sebi: »Pripravljena mi je kruna pravde koju će mi dati u onaj dan Krist pravedni sudac« (2 Tim 4, 7).

Na jednom grobu čitamo natpis: »Pružimo ruku prijateljici smrti umorni od svijeta, da nas odvede odavde. I naša će smrt biti slična svečanom ulasku u crkvu, slična poljupcu koji će trajati više nego sistemi svjetova, slična pokliku svih pjesama skrivenih u svim prošlim i budućim dušama i svjetovima. I združenje svih minulih i budućih dana i noći u jedan sami dan u kojem više noći biti neće.«

SEDMA USKRSNA NEDJELJA

— *Da budu gdje sam ja (Evangelje)*

Kršćanska nas religija odgaja da budemo potpuni građani zemaljskog društva, ali da uz to duh naš bude na nebu a ne na zemlji. Na to se odnose riječi Kristove: »Oče, hoću da oni koje si mi dao budu gdje sam ja, da i oni budu sa mnom. Neka gledaju slavu moju, slavu koju si mi dao jer si me ljubio prije postanka svijeta« (Evangelje). Kao uzor stavlja nam se prvi mučenik sv. Stjepan, koji je govorio: »Evo vidim nebesa otvorena i Šina čovječjega gdje stoji s desna Bogu... Gospodine Isuse, primi duh moj!« (1. čitanje). Zanos kršćanskog duha od ovoga svijeta prema drugomu možda je došao do vrhunca u knjizi Otkrivenja u kojoj sv. Ivan izražava čežnju za dolaskom Krista koji će nas povesti s ovog svijeta na drugi: »I Duh i Zaručnica govore: 'Dođi!' I tko god čuje neka rekne: 'Dođi!'... Amen! Dođi, Gospodine Isuse!« (2. čitanje).

Cjelokupni život svakoga kršćanina trebao bi biti ispunjen nebeskim mišljenjem i djelovanjem. Svaki bi kršćanin morao što više svoje misli upriličiti Kristovim mislima, svoje osjećaje njegovim osjećajima, svoju ljubav njegovoj ljubavi, cijeli svoj život njegovu životu. Naše je tijelo nužno privezano uz zemlju, ali naš duh može biti i na zemlji i na nebu. Što više mislim na zemlju i što više ljubim zemaljski život, to više duhom boravim na zemlji. Što više mislim na nebo i što više ljubim nebeski život, to više boravim na nebu. Ljude ovoga svijeta ocrtao je ukratko sv. Pavao: »Oni zemaljski misle« (Fil 3, 19). Isto tako jezgrovito je ocrtao sama sebe i sve potpune kršćane: »Naše je življenje na nebesima« (Fil 3, 20).

Pogled prema nebu davao je svetima snagu u zemaljskim mukama i odvažnost u borbi za krepost. Suzana je pogledala prema nebu kad su je zlobnici krivo potvorili (Dan 13, 35). Stjepan je gledao prema nebu dok su ga kamenovali (1. čitanje). Majka Makabejka rekla je pred teškim mukama najmlađem sinu: »Molim te, sinko, da pogledaš na nebo« (2 Mak 7, 28).

Apostol Pavao nas opominje: »Mislite na ono što je gore!« (Kol. 3, 1). Crkva nam svakog dana kod Mise upravlja poziv: »Gore srca!«

DUHOVI: NEDJELJA PEDESETNICE

— *Da se obnovi lice zemlje* (Odgovor uz pripjevni psalam)

Duhovski je blagdan drugi vrhunac vazmenog vremena. Uskrs i Duhovi zapravo su samo jedan blagdan razdijeljen na dva dana. Kao Uskrs svetkuje se i ovaj blagdan već od početka kršćanstva. Apostol se Pavao nije htio svraćati u Efez da na Duhove može prispjeti u Jeruzalem (Dj 20, 16). Radi povezanosti i gotovo identičnosti Uskrsa i Duhova, kod misnog bogoslužja na Duhove čita se opis događaja što se zbio na Uskrs uvečer (Evandjelje). Bez prestanka kroz vazmeno vrijeme spominjemo kako je Krist »našu smrt svojom smrću uništio, a naš život svojim uskrsnućem obnovio«. O Duhovima se posebno veselimo punini našeg nadnaravnog božanskog života zazivajući »djelitelja života«, »životvorca« Duha Svetoga.

Lice zemlje se »obnavlja« (pripjevni psalam) rađanjem, obnavljanjem i usavršavanjem života (Evandjelje Mise Bdjenja o vodi života, Evandjelje dnevne Mise o obnovi života po sakramentu Pokore, čitanje na Misi Bdjenja o viđenju proroka Ezekijela što se odnosi na mnogostruko oživljavanje u vrijeme zemaljskog života i na konačno uskrsnuće tijela). Sv. Pavao opisuje u čemu se očituje djelovanje žive Crkve (2. čitanje na dnevnoj Misi) i kako svi očekujemo usavršenje i potpuno izbavljenje cijele crkvene zajednice po vazmenom prelazu s ovog svijeta na drugi.

Događaj što se zbio na prve Duhove (1. čitanje na dnevnoj Misi) trajno se ponavlja kroz cijelu povijest Crkve. Ne ponavljaju se doista vanjski znakovi (šum vjetra, ognjeni jezici), ali se ponavljaju učinci obnove i unapređenja božanskog života, što djeluje Duh Sveti na onima na koje silazi. Crkva se rodila na Duhove, kad je Duh Sveti po ljubavi povezo njezine udove u jedno otajstveno tijelo.

Kršćanstvo je obnovilo svijet svojom nutarnjom snagom, koja proizlazi iz djelovanja Duha Svetoga. Istinski život svijeta izvire iz učinka što je proizveden Kristovim riječima, koje su nebrojeno puta ponovili njegovi namjesnici: »Primite Duha Svetoga!« (Evandjelje dnevne Mise).

Duh Gospodnji koji »ispunja krug zemaljski« (ulazna antifona) nastanio se u nama. Žar njegove ljubavi plamti u našem srcu. Dužnost nam je poslušati opomenu: »Duha nemojte gasiti!« (1 Sol 5, 19).

Fra Jure Radić